
Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2021:1

Övriga ändringar i kyrkoordningen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar organisationsutskottet kyrkostyrelsens skrivelse 2021:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 2, Övriga ändringar och rättelser. I skrivelsen föreslås ändringar i kyrkoordningen dels avseende beräkningsgrunden för kostnadsutjämning för kyrkobyggnader i 44:e kapitlet, dels i 54:e kapitlet avseende erinran om vissa tystnadsplikter enligt lag.

Utskottet föreslår att kyrkomötet ska anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen. Utskottet tillstyrker i sak de av kyrkostyrelsen föreslagna ändringarna, dock med några justeringar till följd av påpekanden från kyrkorättsnämnden.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2021:4, Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 2, Övriga ändringar och rättelser

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 2*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:4, avsnitt 2 i Kn 2021:2y, *bilaga 3* och Kn 2021:6y, *bilaga 4*.

Yttrande från andra utskott

Tillsyns- och uppdragsutskottet har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:4, avsnitt 2 i TU 2021:1y, *bilaga 5*.

Bakgrund

Kyrkostyrelsen föreslår regelmässigt övriga ändringar och rättelser i kyrkoordningen utifrån under året uppmärksammade behov. Dessa ändringar är av sådan karaktär att de inte har föranlett behov av remissbehandling. I årets skrivelse till kyrkomötet om ändringar i kyrkoordningen (KsSkr 2021:4) föreslår kyrkostyrelsen några övriga ändringar, dels vad gäller beräkningsgrunden avseende kostnadsutjämning för kyrkobyggnader, dels vad gäller erinran om tystnadsplikter enligt lag. Något behov av rättelser har inte uppmärksammats.

Förtydligande av beräkningsgrunden avseende kostnadsutjämning för kyrkobyggnader

I ovan nämnda skrivelse anför kyrkostyrelsen följande avseende kostnadsutjämningen för kyrkobyggnader.

Den gällande lydelsen av bestämmelsen i 44 kap. 5 § kyrkoordningen om utjämning av kostnader för kyrkobyggnader beslutades av kyrkomötet år 2016 (KsSkr 2016:6, EE 2016:1, KmSkr 2016:7). Ändringarna trädde i kraft 1 januari 2018 och tillämpas genom övergångsbestämmelser fullt ut sedan 1 januari 2021.

Enligt gällande lydelse av 44 kap. 5 § andra stycket kyrkoordningen förutsätts att beräkningen utförs per kyrkobyggnad i en församling, medan beräkningen i praktiken utförs genom summan av antalet kyrkobyggnader i församlingen. Resultatet av denna beräkning är densamma.

Kyrkostyrelsen föreslår, i syfte att uppnå enhetlighet mellan sättet som beräkningen i praktiken genomförs på och hur beräkningsgrunden uttrycks i regleringen, att ett förtydligande sker genom en justering av lydelsen i andra stycket första och andra meningen, så att dessa tydligare ger uttryck för hur komponenten beräknas inom den ekonomiska utjämningen. Det föreslagna förtydligandet uppges inte innebära någon ändring i sak.

Erinran om tystnadsplikter enligt lag

I ovan nämnda skrivelse anför kyrkostyrelsen följande avseende sina förslag om erinran om tystnadsplikter enligt lag.

En ny lag om skydd för visselblåsare träder i kraft 17 december 2021, lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. Lagen innebär bland annat att arbetsgivare i privat verksamhet med fler än 50 anställda måste inrätta ett rapporteringssystem – en så kallad intern rapporteringskanal – för visselblåsning. För privata arbetsgivare med fler än 249 anställda ska denna funktion vara på plats 17 juli 2022 och för övriga arbetsgivare senast 17 december 2023. Av lagen framgår att det i enskild verksamhet ska råda tystnadsplikt som innebär att den som hanterar ett uppföljningsärende inte obehörigen får röja en uppgift som kan avslöja identiteten på den rapporterande personen eller någon annan enskild som förekommer i ärendet.

Sedan tidigare finns det i 54 kap. 2 § andra stycket samt 4 e § andra stycket kyrkoordningen erinran om att det i vissa lagar finns föreskrifter om tystnadsplikt som även berör kyrkans personal när den arbetar i där angiven verksamhet. Mot bakgrund av att det nu införs ytterligare en tystnadsplikt enligt lag, som kan komma att gälla i verksamhet i vissa enheter inom kyrkan, bör detta erinras om i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen föreslår att en erinran om förbudet mot att röja uppgifter enligt lagen om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden tas in som ett tredje stycke i

kyrkoordningens 54 kap. 4 §, i anslutning till befintlig reglering om förbud mot att röja uppgifter inom kyrkans personaladministration.

Kyrkostyrelsen föreslår vidare att det i kyrkoordningen bör införas en erinran om den tystnadsplikt som enligt 1 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning gäller för dataskyddsombud. En sådan erinran föreslås tas in som ett andra stycke till bestämmelsen i 54 kap. 11 b § som rör förbud mot att röja personuppgifter vid personuppgiftsbehandling. För att det ska bli tydligt att bestämmelsen i 11 b § utvidgas, föreslås även ett tillägg i form av ett ”m.m.”, i rubriken närmast före 11 b §.

Mot bakgrund av de tillägg som föreslås i 54 kap. 4 och 11 b §§ föreslår kyrkostyrelsen slutligen att det även ska göras en justering i hänvisningarna i 54 kap. 15 § så att de nya styckena i nämnda bestämmelser undantas i 15 §, i likhet med vad som gäller för bestämmelserna i 2 § andra stycket och 4 e § andra stycket.

Kyrkostyrelsen har föreslagit att bestämmelserna ska träda i kraft 1 januari 2022 och samtidigt noterat att det beträffande ändringar i 54:e kapitlet gäller en särskild beslutsordning enligt 11 kap. 19 § kyrkoordningen, vilket innebär att det krävs kvalificerad majoritet för att de föreslagna ändringarna ska träda i kraft vid föreslaget datum.

Angående kyrkostyrelsens förslag till laghänvisning

Avslutningsvis har kyrkostyrelsen i sin skrivelse uppmärksammat kyrkomötet på att de förslag till ändringar i 54 kap. 4 § tredje stycket samt 15 § kyrkoordningen som kyrkostyrelsen lägger fram baserades på en proposition, och att riksdagen vid tidpunkten för när kyrkostyrelsen senast hade att fatta beslut om skrivelsen ännu inte hade antagit regeringens förslag om en ny lag till skydd för visselblåsare. Den 29 september fattade riksdagen beslut om att bifalla regeringens proposition (Arbetsmarknadsutskottets betänkande *Genomförande av visselblåsardirektivet 2021/22:AU3.*). Lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden träder således i kraft den 17 december 2021.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen, bilaga 1.

Utskottet tillstyrker, på de av kyrkostyrelsen anförda skälen, de förslag till ändringar i kyrkoordningen som kyrkostyrelsen föreslagit i skrivelsen 2021:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 2, dock med de justeringar som framgår av kyrkorättsnämndens yttrande Kn 2021:6y. Utskottet föreslår mot denna bakgrund att kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt bilaga 1.

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Maria Adeteg, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Roberth Krantz, Monica Lindell Rylén, Mattias Benke, Per Lindberg, Sven Gunnar Persson, Anette Nordgren, Håkan Widepalm, Benny Ahremark Persson, Eric Westroth, Olle Reichenberg, Elisabeth Kullenberg, Lars B Andersson, Irene Oskarsson och Lars-Ola Dahlqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lars G Linder, Marie Johansson, Roger Eklund, Victor Ramström, Ann-Christin Alexius, Kristina Bäckström, Arnold Boström, Christer Bengtsson, Margareta Karlsson, Gunvor Vennberg, Olov Lindquist och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Åsa Nyström och Karin Johannesson har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

O 2021:1
Bilaga 1

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen,

dels att 44 kap. 5 §, 54 kap. 4, 11 b och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 54 kap. 11 b § ska lyda "Förbud mot att röja uppgifter vid personuppgiftsbehandling m.m.".

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap.

5 §

Församlingarnas kostnader för kyrkobyggnader utjämnas genom avgifter och bidrag. De församlingar som den 1 januari året före bidragsåret hade fler kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad än medeltalet kyrkotillhöriga per kyrka i landet vid samma tidpunkt ska betala en kyrkobyggnadsavgift. De församlingar som hade färre kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad än medeltalet ska i stället få ett kyrkobyggnadsbidrag.

Avgifter och bidrag fastställs varje år och beräknas *för varje kyrkobyggnad* på grundval av skillnaden mellan antalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i församlingen och medeltalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i landet. Skillnaden multipliceras med ett av kyrkostyrelsen fastställt utjämningsstal.

Avgifter och bidrag fastställs varje år och beräknas på skillnaden mellan antalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i församlingen och medeltalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i landet. Skillnaden multipliceras med ett av kyrkostyrelsen fastställt utjämningsstal *och antalet kyrkobyggnader i församlingen*.

54 kap.

4 §

Inom kyrkans personaladministration gäller förbud mot att röja uppgifter om en anställds eller förtroendevalds personliga förhållanden. Förbudet gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider men. Förbudet gäller dock inte uppgifter om lön, förmåner och andra anställningsvillkor.

Vid rekrytering av personal gäller förbud mot att röja uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som hänför sig till psykologisk undersökning eller liknande om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider men.

Av lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden framgår att förbud mot att röja uppgifter gäller i viss verksamhet enligt den lagen.

11 b §

Förbud gäller mot att röja personuppgifter om det kan antas att ett utlämnande skulle medföra att uppgifterna behandlas i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), eller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning framgår att förbud mot att röja uppgifter gäller i viss verksamhet enligt den lagen.

15 §

Förbud mot att röja uppgifter enligt 2 § Förbud mot att röja uppgifter enligt 2 § första stycket, 3–4 d, 5–11 c, 12 och 13 §§ första stycket, 3, 4 § första och andra styckena, 4 a–4 d, 5–11 a, 11 b § första stycket, 11 c, 12 och 13 §§ hindrar inte att uppgiften lämnas till uppgiften lämnas till

1. kyrkans organisation för revision, tillsyn och överprövning,
2. en myndighet, om uppgiftsskyldigheten följer av en lag eller har beslutats med stöd av en lag,
3. socialnämnden enligt 13 a §, eller
4. företrädare för en arbetstagarorganisation eller till skyddsombud, om uppgifts- eller informationsplikten följer av en lag eller ett kollektivavtal.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2022.

Bilaga 2

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

O 2021:1
Bilaga 2

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen,

dels att 44 kap. 5 §, 54 kap. 4, 11 b och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 54 kap. 11 b § ska lyda "Förbud mot att röja uppgifter vid personuppgiftsbehandling m.m.".

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap.

5 §

Församlingarnas kostnader för kyrkobyggnader utjämnas genom avgifter och bidrag. De församlingar som den 1 januari året före bidragsåret hade fler kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad än medeltalet kyrkotillhöriga per kyrka i landet vid samma tidpunkt ska betala en kyrkobyggnadsavgift. De församlingar som hade färre kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad än medeltalet ska i stället få ett kyrkobyggnadsbidrag.

Avgifter och bidrag fastställs varje år och beräknas *för varje kyrkobyggnad* på grundval av skillnaden mellan antalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i församlingen och medeltalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i landet. Skillnaden multipliceras med ett av kyrkostyrelsen fastställt utjämningsstal.

Avgifter och bidrag fastställs varje år och beräknas på skillnaden mellan antalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i församlingen och medeltalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i landet. Skillnaden multipliceras med ett av kyrkostyrelsen fastställt utjämningsstal *och antalet kyrkobyggnader i församlingen*.

54 kap.

4 §

Inom kyrkans personaladministration gäller förbud mot att röja uppgifter om en anställds eller förtroendevalds personliga förhållanden. Förbudet gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider men. Förbudet gäller dock inte uppgifter om lön, förmåner och andra anställningsvillkor.

Vid rekrytering av personal gäller förbud mot att röja uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som hänför sig till psykologisk undersökning eller liknande om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider men.

Av lagen (2021:000) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden framgår att förbud mot att röja uppgifter gäller i viss verksamhet enligt den lagen.

11 b §

Förbud gäller mot att röja personuppgifter om det kan antas att ett utlämnande skulle medföra att uppgifterna behandlas i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), eller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning framgår att förbud mot att röja uppgifter gäller i viss verksamhet enligt den lagen.

15 §

Förbud mot att röja uppgifter enligt 2 § Förbud mot att röja uppgifter enligt 2 § första stycket, 3–4 d, 5–11 c, 12 och 13 §§ första stycket, 3, 4 § första och andra styckena, 4 a–11 a, 11 b § första stycket, 11 c, 12 och 13 §§ hindrar inte att uppgiften lämnas till

1. kyrkans organisation för revision, tillsyn och överprövning,
2. en myndighet, om uppgiftsskyldigheten följer av en lag eller har beslutats med stöd av en lag,
3. socialnämnden enligt 13 a §, eller
4. företrädare för en arbetstagarorganisation eller till skyddsombud, om uppgifts- eller informationsplikten följer av en lag eller ett kollektivavtal.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2022.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2021:2y

Övriga ändringar och rättelser

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:4 Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 2 Övriga ändringar och rättelser

I skrivelsen föreslås dels viss justering men ingen ändring i sak av bestämmelserna i 44 kap. kyrkoordningen om utjämning av kostnaderna för kyrkobyggnader, dels anpassning till viss ny lagstiftning av bestämmelserna i 54 kap. om undantag från offentlighet för handlingar m.m.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Digitalt sammanträde den 8 september 2021

På kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Mattias Benke, Stig Eriksson, Anna-Lena Järvstrand, Bengt Kjellgren, Manilla Nordanstig, Mats Törnered och biskop Eva Nordung Byström.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2021:6y

Övriga ändringar och rättelser

Kyrkorättsnämnden har i sitt yttrande 2021:2y yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:4 Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 2, Övriga ändringar och rättelser.

I det nämnda yttrandet angav kyrkorättsnämnden att den inte hade något att erinra mot de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen. Det har uppmärksammats därefter att det, av vad som synes vara ett rent förbiseende, ändå kommit med en felaktighet bland de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen. Det gäller 54 kap. 15 § första stycket. Där har i den föreslagna ändringen tagits med en hänvisning till 4 e §. Av skälen för kyrkostyrelsens förslag framgår att ändringen i 15 § görs i likhet med vad som redan gäller avseende 4 e §. I kommentaren till 15 § i skrivelsen noteras vidare att undantagen i den paragrafen inte gäller 4 e §. Det står i direkt motsättning till dessa skrivningar att ta med 4 e § bland de uppräknade paragraferna i 15 §. Mot den givna bakgrunden bör ändringen i 54 kap. 15 § göras enligt följande.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Förbud mot att röja uppgifter enligt 2 § första stycket, 3–4 d, 5–11 c, 12 och 13 §§ hindrar inte att uppgiften lämnas till

Förbud mot att röja uppgifter enligt 2 § första stycket, 3, 4 § första och andra styckena, 4 a–4 d, 5–11 a, 11 b § första stycket, 11 c, 12 och 13 §§ hindrar inte att uppgiften lämnas till

1. kyrkans organisation för revision, tillsyn och överprövning,
2. en myndighet, om uppgiftsskyldigheten följer av en lag eller har beslutats med stöd av en lag,
3. socialnämnden enligt 13 a §, eller
4. företrädare för en arbetstagarorganisation eller till skyddsombud, om uppgifts- eller informationsplikten följer av en lag eller ett kollektivavtal.

Härtill noterar kyrkorättsnämnden, i likhet med vad kyrkostyrelsen framhåller i skrivelsen, att det i det föreslagna nya tredje stycket i 54 kap. 4 § inte finns ett fullständigt SFS-nummer, beroende på att lagen inte var antagen och utfärdad när kyrkostyrelsens skrivelse lämnades. Kyrkorättsnämnden konstaterar att en komplettering med korrekt SFS-nummer behöver göras och menar att den åtgärden inte kräver något nytt yttrande från nämndens sida.

Digitalt sammanträde den 4 oktober 2021

På kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Mattias Benke, Stig Eriksson, Anna-Lena Järstrand, Bengt Kjellgren, Lotta Lind, Manilla Nordanstig, Mats Törnered och biskop Eva Nordung Byström.

Kyrkomötet
Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande 2021:1y

Ändringar i 54 kap. kyrkoordningen

Till organisationsutskottet

Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse (KsSkr 2021:4) Ändringar i kyrkoordningen avsnitt 2.4.2

Tillsyns- och uppdragsutskottet tillstyrker att de av kyrkostyrelsen föreslagna ändringarna i 54 kap. 4, 11 b, och 15 §§ genomförs med de ändringar som föranleds av kyrkorättsnämndens yttrande Kn 2021:6y.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Margareta Nisser-Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson, sekreterare

Beslutande: Margareta Nisser-Larsson, ordförande, Maria Johansson-Berg, Roine Olsson, Anna Forssell, Jenny Thor, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Lisbeth Göranson, Anna-Lena Carlsson, Jonas Chongera, Helena Nordvall, Hanna Unger, Linda Sjöo och Torbjörn Arvidsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birgitta Eliasson, Sebastian Ekeröth Clausson, Linda Isberg, Sten Janson, Stig Eriksson, Hans Weichbrodt, Lars Arvidsson och Jan Björkman.

Biskoparna Johan Tyrberg och Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.